

**Česká školní inspekce
Liberecký inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIL-177/18-L

Název	Dětský domov, Frýdlant, Větrov 3005, příspěvková organizace
Sídlo	Větrov 3005, 464 01 Frýdlant
E-mail	dd_frydl@volny.cz
IČ	46748105
Identifikátor	600029166
Právní forma	Příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. Šárka Blechová
Zřizovatel	Liberecký kraj
Místo inspekční činnosti	Větrov 3005, 464 01 Frýdlant
Termín inspekční činnosti	6. 3. 2018 – 8. 3. 2018

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti. Inspekční činnost byla zaměřena na odstranění slabých stránek školského zařízení a respektování doporučení uvedených v inspekční zprávě čj. ČŠIL-288/17-L.

Předmět inspekční činnosti

Hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání podle § 174 odst. 2 písm. b) až d) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a podle zákona č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a souvisejících a prováděcích právních předpisů.

Charakteristika

Dětský domov, Frýdlant, Větrov 3005, příspěvková organizace (dále „školské zařízení“, „DD“) poskytující výchovu a vzdělávání dětem, které mají soudem nařízenou ústavní výchovu, nebo předběžné opatření, je zřízen Libereckým krajem. Školské zařízení zajišťuje péči dětem od věku tří let do jejich zletilosti. Spravuje tři budovy, které se nacházejí na třech adresách ve městě. Ředitelství a jedna rodinná skupina sídlí v okrajové části města na adrese Větrov 3005. Další dvě rodinné skupiny jsou umístěny v typizovaných budovách, jedna na adrese Havlíčkovo náměstí 1486 a druhá na adrese Řasnická 1487. Dětský domov má stále kapacitu 32 dětí, přestože je zařízen pro tři rodinné skupiny. V době inspekce bylo v evidenci ve třech rodinných skupinách 24 dětí. Do mateřské školy dochází šest dětí. Do základních škol dochází 13 dětí, z toho šest do základní školy speciální, do střední školy jich dochází pět, jedna dívka studuje na vysoké škole. Výchova a vzdělávání dětí probíhá podle školního vzdělávacího programu DD (dále „ŠVP DD“). Děti se stravují v době školního vyučování ve školách, kam docházejí. Ostatní strava je připravována v rámci rodinných skupin.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Hlavním koncepčním záměrem školského zařízení je přiblížit ústavní péči co nejvíce životu v rodině. Tyto záměry jsou uvedeny v obecné rovině a nebyly konkretizovány na nové skutečnosti. Daří se je plnit částečně. Školní vzdělávací program dětského domova od roku 2013 nebyl aktualizován. Roční plán výchovně vzdělávací práce obsahuje požadované kompetence v jednotlivých vzdělávacích oblastech, chybí však stále nabídka konkrétních podnětných činností. Týdenní programy opakují do značné míry režimové prvky, obsahově mají rozdílnou úroveň. Pozitivním prvkem v týdenním programu výchovně vzdělávací činnosti je důsledná příprava dětí na školní výuku včetně kontroly domácích úkolů. Nabídka zájmových činností v rámci rodinných skupin vychází pouze z aktivit jednotlivých vychovatelek. Děti se zapojují do kroužků mimo DD, pro ty, které si zájmovou činnost nevybraly, další nabídka, zejména pro starší děti, v DD chybí.

Doporučené změny ve vedení dokumentace byly provedeny v minimální míře. Ve vnitřním řádu některé zavádějící formulace zůstaly - například formulace na str. 6 „Ředitelka zakazuje, či přerušuje zákonným zástupcům návštěvu v zařízení“ bez dalšího vysvětlení. Stejně tak, že tento dětský domov dává soudu návrh na podmíněné umístění dítěte s uloženou ochrannou výchovou, zrušuje pobyt v souvislosti s ochrannou výchovou, přestože ochranná výchova v dětských domovech není. U spolusprávy uvádí, že není ustanovena vzhledem ke snaze přiblížit chod rodinné skupiny běžnému životnímu způsobu rodiny, ačkoliv její činnost je zmiňována ve výroční zprávě. Neopravena zůstala nevhodná formulace, že ředitelka může zaměstnat vychovatele i na 40 hodin týdně. V příloze vnitřního řádu je stanoveno, že žáci a studenti používají PC s vědomím vychovatele pouze ve stanovenou dobu. Ve vedení knihy denní evidence chybí aktuální údaje o dětech, některé informace jsou zbytečně uváděny duplicitně v jiných dokumentech. Na tyto nedostatky byla ředitelka opětovně upozorněna.

Programy rozvoje osobnosti dětí (dále „PROD“) byly nově vypracovány, jsou poměrně obsáhlé, mají však různou kvalitu. Vykazují některé nedostatky, například v závěru PROD chlapce, u kterého v srpnu bude zrušena ústavní výchova, jsou uvedeny značně formální náležitosti, které nerespektují jeho emancipaci a osamostatňování. Udělovaná opatření ve výchově ho nijak neposouvají, nepracuje se s nimi ani v plusu, ani v mínusu. Chlapec není dostačujícím způsobem připravován na reálný život, mylně je udržován v naději, že první

rok po vyučení samostatně dokáže pokrýt všechny náklady. Kniha stížností zavedena nebyla, nebyly předloženy žádné zápisy. Z rozhovorů s dětmi bylo zjištěno, že jedna dívka si stěžovala ředitelce na způsob jednání jedné vychovatelky. Ředitelka stížnost neevidovala, neprošetřila ani neřešila. Ředitelka byla upozorněna na nutnost evidence a šetření každé stížnosti.

Ředitelka na doporučení vytvořila dokument o standardech kvality péče o děti ve školských zařízeních pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy a pro preventivně výchovnou péči, ale nezabývala se jejich praktickou realizací - klíčový pracovník v praxi nefunguje, příprava dětí na samostatný život spočívá pouze v zapojení do projektu zaměřeného na finanční gramotnost a možnosti tří dětí žít ve cvičném bytě, to je však nedostačující.

Připomínky při minulých inspekčních činnostech v oblasti řízení zejména v převedení kompetencí na vedoucí vychovatelku a přehodnotit vnitřní komunikační systém byly respektovány sporadicky. V rodinné skupině byla ustanovena hlavní vychovatelka, která zodpovídá pouze za svoji rodinnou skupinu. Vzhledem k tomu, že je v rodinných skupinách 50% kvalifikovanost, zcela chybí systematické vedení pedagogů. Pozitivním řešením je kompetence pracovníků sociální služby, které v pracovních dnech zajišťují přípravu jídel. O víkendech veškeré pracovní činnosti zajišťuje vychovatelka s dětmi. Tím jsou omezeny prezentované aktivity. Komunikace mezi vedením a pedagogy probíhá především elektronicky nebo telefonicky. Některé vychovatelky by uvítaly jasné a zřetelné instrukce a častější porady. Ředitelka se v řízení opírá o pedagogické porady, které svolává jednou za měsíc. V předložených zápisech však převládají organizační záležitosti, problematika dětí zaznamenaná není ani poznatky a připomínky vychovatelek. Z pravidelných týdenních porad pedagogů konajících službu nejsou prováděny žádné zápisy, aktuální reference, ani závěry.

Ředitelka komunikaci s dětmi opírá o své víkendové služby v rodinné skupině, které vykonává v případě absence vychovatelek. Vzhledem k tomu, že setkávání se spolusprávou probíhá nahodile, spíše živelně a nejsou vedeny žádné záznamy, ředitelka nemá relevantní informace o připomínkách, přáních a potřebách dětí.

Bez odezvy zůstala přímá pedagogická práce vychovatelů. Od 20. hodiny v rodinné skupině není přítomen pedagog, tím je omezen prostor pro individuální práci a další aktivity dětí zejména v jarním a letním období.

Od předešlé inspekční činnosti, kdy zde působil téměř plně kvalifikovaný pedagogický sbor, se situace zhoršila, z šesti vychovatelů splňuje odbornou kvalifikaci polovina. Došlo také k personálním změnám ve všech rodinných skupinách, z původních vychovatelů zůstaly v dětském domově pouze dvě vychovatelky, jedna je v současnosti v dlouhodobé pracovní neschopnosti. Aktuálně podala výpověď další vychovatelka. Děti se ocitají dlouhodobě v personálním provizoriu, nemohou fungovat bezpečné vztahy, což ohrožuje významně pocit jistoty a bezpečí. Tato situace se odráží i v oblasti dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, nově nastupující pracovníci, kteří nesplňují požadavek odborné kvalifikace, si většinou potřebné vzdělání doplňují nebo se k jeho doplnění chystají, nově přijatí kvalifikovaní pracovníci se s novým prostředím seznamují a poznávají chod dětského domova. Účast v kurzech a seminářích je nízká.

Budova, kde sídlí ředitelství (Větrov 3005), stále působí zpustle, je bez aktuální výzdoby. V hlavním vchodovém vestibulu jsou fotografie z činností dětí s výrazným odkazem na rok 2008, kdy ředitelka ještě nebyla ve funkci. Není patrná činnost a prezentace současného vedení.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Plánování činností v týdenním programu závisí na vůli vychovatelek, postrádá ve větší míře propojenost s programy rozvoje osobnosti. Výchova je zaměřena především na poskytování sociálního zázemí a přípravu dětí pro školní vzdělávání.

Hospitační činnost v odpoledních hodinách probíhala ve všech rodinných skupinách. Zaznamenány byly především režimové prvky, tj svačina, příprava na školu, samostatné vycházky, drobné výtvarné a pracovní činnosti s malými dětmi za podpory vychovatelek. Pozitivní byl vztah pedagogů k dětem, děti se projevovaly přirozeně. Vzhledem k převažujícímu počtu mladších dětí a nemocných dětí, vychovatelky přizpůsobovaly odpolední program aktuální situaci. Věnovaly se nenáročným výtvarným a pracovním činnostem a nechaly děti sledovat televizi. Starší děti se zaměstnávaly dle svého uvážení. Děti, zejména docházející na střední školu, mohou používat PC nebo tablet v přesně vymezených hodinách ve společném prostoru, což je pro ně značně omezující. Ve vzdělávacím procesu v jeho obsahu i kvalitě byl patrný rozdíl mezi začínajícími vychovatelkami pracujícími zde jen několik měsíců. Roli také sehrávala kvalifikace pracovníků a jejich orientace v potřebných dokumentech. Projevilo se i nedostatečné předávání informací o dětech (znaly pouze ze své rodinné skupiny). Kladně lze hodnotit rozvoj komunikativních a sociálních kompetencí a k přípravě na vyučování. Vzdělávací proces vycházel z aktuální situace, postrádal však systematické metodické vedení.

Hodnocení výsledků vzdělávání

V dětském domově nejsou děti s výraznějšími problémy s chováním. Převládají zde mladší děti se somatickými onemocněními.

Pozitivní je posílení rodinných skupin o pracovníce sociální služby, které zajišťují v pracovních dnech přípravu jídel.

Minimální preventivní program je vypracován formálně a není vyhodnocován, ačkoliv to bylo při minulé inspekční činnosti ředitele doporučeno. Od poslední inspekce byl zaznamenán jeden krátkodobý útek dítěte, které se nevrátilo z vycházky. Další útky se nevyšly.

Při pozorování činností v rodinných skupinách bylo zjištěno, že pracovníci mají pozitivní vztah k dětem, ale ve většině případů laický (například přes velkou snahu některé vychovatelky neidentifikují opoziční chování v pubertálním období, kterému ne vždy rozumí jako emancipačnímu procesu ve vývoji dítěte).

Denní hodnocení dětí probíhá v rodinných skupinách spíše neformálně po večeři. V deníku rodinné skupiny je zaznamenán pouze aktuální pohyb dítěte. Udělování opatření ve výchově probíhá sporadicky, např. u jedné dívky půl roku není uveden žádný záznam, přestože se zlepšila v chování ve škole a ocenění by ji pozitivně motivovalo k dalšímu osobnostnímu rozvoji. Chybí motivační hodnotící systém s jasně stanovenými kritérii, který by děti znaly. Hodnocení programu rozvoje osobnosti dětí je realizováno půlročně, ale není zaznamenána práce v posunu dítěte.

Dětský domov je úspěšný ve vedení dětí ke školnímu vzdělávání. Ve školním roce 2016/2017 tři děti prospěly s vyznamenáním, nikdo nebyl klasifikován nedostatečnou na vysvědčení.

Společná setkávání všech dětí z rodinných skupin nejsou pravidelná a probíhají velmi zřídka. Ředitelka společné setkávání nepreferuje, osvědčené tradiční závěrečné slavnosti např. Zahradní slavnost, neobnovila z důvodu nezvládnutí její organizace.

Dětský domov spolupracuje především se zařízeními pro výkon ústavní výchovy v Libereckém kraji, školami, obcemi a kulturními institucemi a úzce se školskými poradenskými zařízeními. Velmi dobrá je v oblasti logopedické prevence a s různými nadacemi. Rezervy jsou ve spolupráci se střediskem výchovné péče zejména u dětí, které se připravují na opuštění dětského domova. Menší je spolupráce s ostatními dětskými domovy. Dětský domov se účastní pouze akcí pořádaných jinými subjekty, sám žádnou akci nepořádá. Děti se účastní jednorázových akcí Nejlepší koncert, Deštenský orientační běh, kde se jednotlivé děti umístily na předních místech. K socializaci dětí přispívá účast dětí na víkendových kulturních akcích pořádaných městem Frýdlant a prázdninové pobyty mimo DD.

Závěry

Hodnocení vývoje

- Ředitelka dětského domova reagovala na slabé stránky a doporučení uvedené v inspekční zprávě pouze částečně. V oblasti řízení dále přetrvávají celkové nedostatky. Dětský domov ve svém vzdělávacím programu upustil od plánovaných aktivit a zaměřuje se pouze na spontánní a nahodilé akce, čímž se narušila kontinuita a tradice výchovných činností.
- Pozitivní je systematické vedení dětí ke školnímu vzdělávání.

Slabé stránky

- Zařízení o své strategii aktivně se zaměstnanci nekomunikuje a neusiluje o jejich zpětnou vazbu. Školní vzdělávací program dětského domova není od roku 2013 aktualizován, nereflektuje tím na změněné podmínky a současné potřeby dětí. Nejsou jasně stanovená pravidla pro funkční a konstruktivní komunikaci všech pracovníků, kteří se podílejí na výchově a vzdělávání dětí. Vedení zařízení nedostatečně zajišťuje pedagogický rozvoj zařízení v souladu se stanovenou koncepcí rozvoje.
- Ve vedení povinné dokumentace přetrvávají nedostatky. Vnitřní řád opakovaně deklaruje rozporuplné skutečnosti, na které již byla při minulé inspekční činnosti ředitelka upozorněna. Kniha denní evidence postrádá relevantní informace. Nejsou vedeny záznamy o šetření stížností.
- Polovina pedagogického sboru nesplňuje kvalifikační předpoklady. Pokračující fluktuace pedagogů má negativní dopad na jejich profesní růst a stabilní kvalitu vzdělávacího a výchovného procesu.
- V některých důležitých oblastech pedagogických procesů výchovy a vzdělávání není dostatečně plánovaná činnost zařízení zaměřená na skutečné individuální potřeby dětí v přípravě na jejich samostatný život.
- V půlročním hodnocení programu rozvoje osobnosti dětí není patrná práce v posunu dítěte. Jiné průběžné hodnocení či záznamy z opatření ve výchově jsou vedeny sporadicky. Chybí motivační hodnotící systém s jasně stanovenými kritérii, který by děti znaly.
- Nabídka společných aktivit je málo pestrá. Výchovné činnosti v DD nemotivují děti k smysluplnému trávení volného času tak, jak je proklamováno v minimálním

preventivním programu. Příprava na samostatný život je nedostačující. Chybí rozdíl v přístupu k malým dětem a v osamostatňování starších a zletilých dětí a zejména v seznamování se s realitou života. Prevence rizikového chování je formální a není vyhodnocována.

Doporučení pro zlepšení činnosti školského zařízení

- Radikálně přehodnotit a změnit oblast řízení.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá ředitele školského zařízení ve lhůtě do 30 dnů odstranit nedostatky zjištěné při inspekční činnosti a ve stejné lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jak byly nedostatky odstraněny a jaká byla přijata opatření.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Liberecký inspektorát, Masarykova 801/28, 460 01 Liberec, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9) nebo na e-podatelnu csi.l@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Zřizovací listina čj. ZL-1/12-Š z 25. 9. 2012, s účinností od 1. 6. 2012 na dobu neurčitou
2. Jmenování na vedoucí místo ředitelky příspěvkové organizace ze dne 25. 6. 2012, s účinností od 1. 8. 2012
3. ŠVP DD účinný od 1. 4. 2013
4. Vnitřní řád aktualizovaný 1. 2. 2017
5. Roční plán práce výchovně vzdělávací činnosti 2017/2018
6. Týdenní programy výchovně vzdělávací činnosti březen 2018
7. Knihy denní evidence - aktuálně vedené v DD
8. Třídní knihy všech rodinných skupin
9. Spisy dětí (rozhodnutí, žádosti, opatření ve výchově, PROD)
10. Kniha úředních návštěv – aktuální
11. Kniha ostatních návštěv – aktuální
12. Rozdělení dětí do rodinných skupin
13. Kniha útěků
14. Minimální preventivní program na školní rok 2017/2018, platný od 1. 9. 2017
15. Inspekční zpráva ČŠIL-288/17-L z 31. 5. 2017
16. Vyjádření k inspekční zprávě čj.: ČŠIL-288/17-L z 21. 6. 2017

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitelka školského zařízení podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu Česká školní inspekce, Liberecký inspektorát, Masarykova 801/28, 460 01 Liberec, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9) nebo na e-podatelnu csi.l@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

PhDr. Miloslava Paclíková, školní inspektorka Paclíková v. r.

PaedDr. Dana Rozkovicová, školní inspektorka Rozkovicová v. r.

Bc. Andrea Trejtnarová, kontrolní pracovnice Trejtnarová v. r.

PhDr. Božena Lányová, přizvaná osoba, odborník na speciální vzdělávání Lányová v. r.

V Liberci 3. 4. 2018

Datum a podpis ředitelky školského zařízení potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Mgr. Šárka Blechová, ředitelka školského zařízení Blechová v. r.

Ve Frýdlantě 11. 4. 2018